

saaledes som det her var foreslaaet, at man kan forlange, at Forligskommissærerne skulle skrive en Klage og forlange i nogle flere Tilfælde end tidligere, at Underretskontorerne skulle skrive en Stævning. Endelig er der nu indført en Bestemmelse om, at Sognefogderne kunne gøre Udlæg for Fordringer paa indtil 100 Kr. Det største Antal Udlægsforretninger, der finder Sted, er for Smaabeløb, og for at faa disse Beløb inddrevne skal det ikke være nødvendigt i Fremtiden, at Dommeren rejser ud, hvad der vilde medføre Gebyrer, eller at Sagføreren rejser ud, hvad der vilde medføre Salær og Udgifter til Befordring osv., det kan gøres af Sognefogeden. Men paa andre Punkter er det ikke lykkedes at faa vedtaget Bestemmelser, som skulle supplere dette Forhold. Jeg haaber, at Bestemmelsen, som den nu er, vil gøre nogen Nytte ved at spare Udgifter. Det er en Selvfølge, at naar en Sagfører skal sætte sig i Bevægelse og anvende en Dag og rejse nogle Mil, maa det blive kostbart, og naar det er Fordringer paa 10—40 Kr., er det uforholdsmæssige Omkostninger, som saaledes paa-løbe. Nu gaar det ganske vist saaledes, som det er affattet — og Landstinget har holdt fast ved det —, at Sagføreren har Ret til at tage med alligevel og afkræve Skyldneren Salær for sit Møde, saa en Sagfører kunde misbruge Bestemmelsen, men jeg haaber, at Opinionen vil udvikle sig i den Retning, at Sagførerne ordentligvis ikke ville finde det sømmeligt uden Nødvendighed at paabyrde Skyldneren disse Udgifter.

Med Hensyn til Arrest paa Gods som foreløbig Retshandling, skal det være saaledes, at hvis en Sagfører foretager en Arrest paa Gods, uden at der var nogen rimelig Grund dertil, kan hans egen Mandant faa Lov til at betale Omkostningerne, og det skulde være et Motiv for ham til ikke uden særlig Grund at foretage Arrest.

Jeg har nu gjort Rede for Tvistepunkterne og skal sluttelig udtale, at denne Dag, paa hvilken vi staa foran Vedtagelsen af denne store Reform, er en Mærkedag i det danske Folks Historie. Naturligvis, dette Resultat er fremkommet ved Kompromis, altsaa man kan ikke i alle Enkelt-heder være lige glad ved det, og det er

desuden ikke hele Reformen, det er, om jeg saa maa sige, de tre Fjerdedele, det er langt den vigtigste Del af Reformen, der foreligger. De Mennesker, der nære den Tro, at Adskillelsen mellem Dommer- og Politivirksomhed er Hovedspørgsmaalet, vil jeg henvide til Forholdet i København — og jeg kan ogsaa henvide til Forholdet paa Færøerne —, hvor Adskillelsen findes, idet man ikke har mærket, at Kritikken af den danske Retspleje har været mindre levende her i København end i Provinserne. Det er en Fejltagelse at tro, at det er Hovedpunktet, men det er det dyreste Punkt. Forholdet er derfor dette, at vi udføre tre Fjerdedele af Reformen og faa kun de halve Omkostninger.

Det forekommer mig, at alle, der ønske denne store Reform, maa være den Mand taknemmelig, der nu har ført dette Resultat igennem — vi kunne sige, det er noget overraskende for os, at det er sket i dette Øjeblik —, være ham taknemmelig, thi det er klart, at fra denne Reform gives der intet Skridt tilbage. Det er det store Skridt, der er gjort, og hvis det erfaringsmæssigt viser sig, at der mangler noget, vil det komme, og det vil være langt lettere at føre igennem end at komme til den store Reform.

Det er et folkeligt Fremskridt, der her er gjort, og Hovedprincippet i dette Fremskridt er ikke Nævningerne, Nævningerne ere som Toppen paa det, men Hovedsagen er Offentlighed og Mundtlighed baade i den borgerlige Retspleje, med Hensyn til Processerne, og i Straffesager. Det er det, som tiltrænges. I Virkeligheden er Danmarks Retspleje efter sin Beskaffenhed i Hovedsagen — tror jeg — en god Retspleje, men der mangler dette, at Borgerne kunne se til Bunds i, hvordan den er. Det er det, der tiltrænges, og som i saa høj Grad som overhovedet muligt vil opnaas ved denne Reform. Saa have vi som Toppen af Reformen dette, at i store Straffesager og i visse andre Sager finder Afgørelse Sted ved Nævninger, det har jeg nu dvælet udførligt ved. Ogsaa det er et betydningsfuldt folkeligt Fremskridt. Hovedsagen ved Nævninger er, at det ikke skal afgøres af Jurister, om en Mand har begaaet en Forbrydelse. Dersom hans Jævninge ikke kunne se, at han har begaaet en Forbry-